

Markkinat-tiedotteessa käsitellään ajankohtaisia listayhtiön tiedonantovelvollisuuden, tilinpäätösvalvonnan, arvopaperikaupankäynnin sekä sisäpiiriasioiden tulkintoihin ja sääntelyyn liittyviä asioita sekä valvonnan havaintoja. Tiedotteen julkaisee Finanssivalvonnan Markkina- ja menettelytapavalvonta.

Tässä tiedotteessa kerromme seuraavista aiheista:

- | | |
|--|---|
| ■ Mitä yhtiöt kertoivat uuden IFRS-tulouttamisstandardin käyttöönoton vaikutuksista? | 1 |
| ■ Tilinpäätösvalvonnan tuloksia Euroopassa 2017 | 4 |
| ■ ESMAn selvitys lyhyiden positioiden vaikutuksesta sijoittajien käyttäytymiseen | 4 |
| ■ Perustietoa vertailuarvoasetuksesta Finanssivalvonnan verkkopalvelussa | 5 |

Mitä yhtiöt kertoivat uuden IFRS-tulouttamisstandardin käyttöönoton vaikutuksista?

Finanssivalvonta kävi läpi 28 listayhtiön vuoden 2017 tilinpäätöksessä esittämät tiedot IFRS 15:n *Myyntituotot asiakassopimuksista* käyttöönotosta. Tarkasteluun sisältyi lisäksi osa kyseisten yhtiöiden keväällä 2018 julkistamista erillisistä IFRS 15 -tiedotteista ja Q1/2018 osavuositarkastusten IFRS 15 -tiedoista. Läpikäynnin avulla selvitettiin, minkälaisia vaikutuksia IFRS 15:n käyttöönotolla on yhtiöille sekä kuinka yhtiöt olivat ottaneet huomioon IAS 8.30 vaatimukset ja ESMAn suositukset.

Käyttöönoton euromääräiset vaikutukset useimmiten vähäisiä

Selvityksestä kävi ilmi, että IFRS 15:n käyttöönotto vaikutti euromääräisesti merkittävästi vain muutamien yhtiöiden taloudelliseen raportointiin. Monissa tapauksissa IFRS 15 vaikuttaa siihen, että joitakin tuottoja raportoidaan jatkossa aikaisemmin tai myöhemmin kuin ennen, ja joillakin yhtiöillä liikevaihdon määrään voi tulla muutoksia vaikka tulosta käyttöönotolla ei olekaan.

Merkittävimmät muutokset liikevaihdossa liittyivät toimialasta riippuen ajan kuluessa vs. yhtenä ajankohtana tapahtuvaan tuloutukseen, agentti/päämies-suhteisiin ja muuttuviin vastikkeisiin. Uuden standardin vaikutus näkyy useimmiten liikevaihdon muutoksena eri vuosineljännesten välillä.

Tilinpäätöksessä 2017 määrällistä tietoa esitti kolmannes yhtiöistä

ESMAN suositusten mukaan yhtiöiden tulisi tilinpäätöksessä 2017 esittää riittävän eriteltyä tietoa IFRS 15:n käyttöönotosta. Esimerkkejä tästä ovat tiedot valitusta siirtymämenettelystä ja siihen liittyvien käytännön apukeinojen käytöstä sekä odotettujen vaikutusten määrästä ja luonteesta aikaisempaan käytäntöön nähden.

Vuoden 2017 tilinpäätöksissä määrällisiä tietoja esitti kolmannes yhtiöistä. Yhtiöille, jotka eivät tilinpäätöksessä antaneet määrällisiä tietoja käyttöönoton vaikutuksista, ei standardin käyttöönotolla ole kyseisten yhtiöiden tai Finanssivalvonnan arvioiden mukaan suurta merkitystä.

Ne yhtiöt, jotka esittivät tilinpäätöksessä määrällistä tietoa, kertoivat useimmiten käyttöönoton vaikutukset euroina avaavan taseen omaan pääomaan joko 1.1.2017 tai 1.1.2018 riippuen soveltamastaan siirtymämenettelystä. Muutamat yhtiöt kertoivat myös käyttöönoton euromääräisen vaikutuksen vuoden 2017 liikevaihtoon. Yksi yhtiö kertoi myös vaikutuksista tase-eriin. Suurin osa vaikutustiedoista oli kuitenkin laadullista selostusta.

Yhtiöiden esittämät tiedot olivat useimmiten yhtiökohtaisia ja siten kuvasivat hyvin uuden standardin vaikutuksia kunkin yhtiön omiin tulovirtoihin. ESMA suositteli yhtiökohtaisten



tietojen esittämistä standardin sanamuotoja toistavien vakiolauseiden sijaan. Esitettävien tietojen tarkoituksena oli, että tilinpäätöksen lukija pystyy ymmärtämään muutosten vaikutuksia sen hetkiseen tulouttamiskäytäntöön verrattuna.

Joidenkin yhtiöiden sanallisesta selostuksesta jäi kokonaisvaikutus epäselväksi, vaikka ne selostivatkin vaikutuksia eri tulovirtoihin tai viisivaiheisen tuloutusmallin eri vaiheisiin.

Yli puolet yhtiöistä käyttää täysin takautuvaa siirtymämenettelyä, jolloin vertailutiedot oikaistaan

Yli puolet Finanssivalvonnan läpikäymistä 28 yhtiöstä kertoi käyttävänsä täysin takautuvaa siirtymämenettelyä. Tällöin vuoden 2017 vertailutiedot on esitettävä vuoden 2018 taloudellisessa raportoinnissa IFRS 15:n mukaisesti.

Pienempi osa yhtiöistä kertoi soveltavansa siirtymämenettelyä, jossa siirtymävaikutus kirjataan 1.1.2018 taseen omaan pääomaan ja vuoden 2017 vertailutietoja ei oikaista. Tällöin vuoden 2018 tilinpäätöksessä tulee esittää lisätietona määrät, joilla IFRS 15:n soveltaminen verrattuna vanhoihin standardeihin vaikuttaa tilinpäätöseriin.

Neljän yhtiön tilinpäätöksestä ei käynyt ilmi aiottu siirtymämenettely.

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä 2018 julkistettiin lisää määrällistä tietoa

Lähes kaikki läpikäytyt yhtiöt julkistivat määrällisiä tietoja erillisillä tiedotteilla tilinpäätöksen julkistamisen jälkeen maaliskuun huhtikuussa 2018 tai Q1/2018 osavuositiedot. Määrälliset tiedot niiden yhtiöiden osalta, jotka soveltavat täysin takautuvaa siirtymämenettelyä, olivat IFRS 15:n mukaisiksi oikaistuja vuoden 2017 vertailutietoja vuosineljänneksittäin. Täysin takautuvaa soveltamismenettelyä soveltavan viiden yhtiön tilinpäätöksestä tai tiedotteista kävi ilmi, että vuoden 2017 vertailutietojen oikaisulle ei ollut tarvetta IFRS 15:n vähäisten vaikutusten vuoksi.

Yhtiöt, jotka olivat valinneet siirtymämenettelyksi oman pääoman oikaisun 1.1.2018, esittivät näissä tiedotteissa kyseisen vaikutuksen omaan pääomaan.

Tuloslaskelma- ja oman pääoman vaikutusten lisäksi IFRS 15:n vaikutukset näkyivät monilla yhtiöillä myös tase-erissä, kuten vaihto-omaisuus, saadut ennakot, sopimukseen perustuvat saamiset ja velat.

ESMAN uusi suositus esitettävistä tiedoista Q2/2018-raportoinnissa

ESMA antoi 3.4.2018 julkistamassaan vuoden 2017 tilinpäätösvalvontaa koskevassa toimintakertomuksessa¹ suosituksen niille yhtiöille, jotka eivät sovelle täysin takautuvaa siirtymämenettelyä, vaan kirjaavat IFRS 15.C3(b):n² mukaisesti siirtymävaikutuksen omaan pääomaan 1.1.2018.

ESMA suosittelee, että näiden yhtiöiden olisi hyvä esittää IFRS 15:n kappaleen C8³ mukaiset liitetiedot kaikissa vuoden 2018 osavuositiedotuksissa. Kyseisen standardikohdan mukaan yhteisön on esitettävä raportointikausilta, joille soveltamisen aloittamisajankohta ajoittuu,

- määrä, jolla tämän standardin soveltaminen verrattuna ennen muutosta voimassa olleiden IAS 11:n IAS 18:n soveltamiseen vaikuttaa kuhunkin tilinpäätöksen erään; ja
- selostus syistä, joista kappaleen C8(a) mukaisesti yksilöidyt merkittävät muutokset johtuvat.

Finanssivalvonta kehottaa yhtiöitä aloittamaan viimeistään nyt liitetietoaineiston määrittelyn ja keräämisen vuoden 2018 tilinpäätöstä varten sekä arvioimaan, mitä liitetietoja on tarpeen esittää jo puolivuotiskatsauksessa.

Kuinka IFRS 15:n käyttöönottoa ja soveltamista valvotaan?

IFRS 15:n käyttöönottotiedot vuoden 2017 tilinpäätöksissä ovat yksi ESMAn määrittelemä tilinpäätösvalvonnan painoalue Euroopassa. ESMA suunnittelee valitsevansa IFRS 15:n myös vuoden 2018 tilinpäätösten valvonnan painoalueeksi, jolloin valvontaa kohdistetaan enemmän standardin soveltamiskysymyksiin. Valvonnan yhteisten painoalueiden määrittely ESMAn johdolla tähtää tilinpäätösvalvonnan periaatteiden ja käytäntöjen harmonisointiin Euroopassa.

1 Linkki: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-424_report_on_enforcement_activities_2017.pdf.

2 IFRS 15.C3 ja C3(b): Yhteisön on sovellettava tätä standardia käyttämällä jompaakumpaa seuraavista menettelyistä:

...
(b) takautuvasti siten, että tämän standardin soveltamisen aloittamisesta aiheutunut kertynyt vaikutus kirjataan soveltamisen aloittamisajankohtana kappaleiden C7-C8 mukaisesti.

3 IFRS 15 C8: Raportointikausilta, joille soveltamisen aloittamisajankohta ajoittuu, yhteisön on esitettävä molemmat seuraavat lisätiedot, jos tätä standardia sovelletaan takautuvasti kappaleen C3(b) mukaisesti:

- määrä, jolla tämän standardin soveltaminen verrattuna ennen muutosta voimassa olleiden IAS 11:n, IAS 18:n ja niihin liittyvien tulkintojen soveltamiseen vaikuttaa kuhunkin tilinpäätöksen erään; ja
- selostus syistä, joista kappaleen C8(a) mukaisesti yksilöidyt merkittävät muutokset johtuvat.



Vuoden 2017 tilinpäätösten full review -valvonnan yhteydessä Finanssivalvonta pyytää yhtiöiltä IFRS 15:n käyttöön-ottoon ja soveltamiseen liittyvää dokumentaatiota, kuten yhtiön laatimia analyyseja. Finanssivalvonta myös kysyy tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen ja saatujen dokumenttien perusteella yhtiökohtaisia kysymyksiä standardin soveltamisesta.

Listayhtiöt ottivat 1.1.2018 käyttöön uuden standardin IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista*. Yhtiöiden tuli IAS 8.30:n vaatimusten ja ESMAn suosituksen mukaan antaa jo vuoden 2017 tilinpäätöksessä määrällistä ja laadullista tietoa uuden standardin käyttöönotosta, vaikka vuoden 2017 tilinpäätökset tehtiinkin vielä vanhojen tulouttamisstandardien mukaan.

IAS 8.30 *Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet*: Silloin kun yhteisö ei ole soveltanut uutta IFRS-standardia, joka on julkaistu mutta ei vielä voimassa, yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään:

(a) tämä seikka; ja

(b) tiedossa tai kohtuudella arvioitavissa oleva informaatio, jolla on merkitystä arvioitaessa uuden IFRS-standardin käyttöönoton vaikutusta yhteisön tilinpäätökseen kaudella, jolla sitä sovelletaan ensimmäistä kertaa.

ESMAN suositus⁴ siitä, mitä tietoja olisi hyvä esittää vuoden 2017 tilinpäätöksissä, sisältyi ESMAn vuoden 2017 tilinpäätösten valvonnan painopistealueisiin.

Seuraavassa ote kyseisen dokumentin sivulta 2:

ESMA expects that issuers will have substantially completed their IFRS 15 implementation analyses. Therefore, ESMA expects that the impacts of the initial application of the new standards will be known or reasonably estimable at the time of the preparation of the 2017 accounts and thus should be disclosed. In ESMA's view, such disclosure should include sufficiently disaggregated information on both: (i) accounting policy choices expected to be applied, including those relating to the transition approach and the use of practical

expedients; and (ii) the amount and nature of the expected impacts compared to previously recognised amounts. When explaining the impacts, issuers expected to be significantly impacted by the new standards are encouraged to provide financial communication enabling analysts and other users to update their models.

Lisätietoja antaa

Riitta Pelkonen, tilinpäätösasiantuntija, puhelin 09 183 5420.

⁴ Linkki: <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/listed-issuers-must-focus-new-ifrs-standards-in-2017-annual-financial-reports>.

Tilinpäätösvalvonnan tuloksia Euroopassa 2017

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (European Securities and Markets Authority, ESMA) julkaisi tilinpäätösvalvontaa koskevan toimintakertomuksen *Enforcement and Regulatory Activities of Accounting Enforcers in 2017*¹ huhtikuussa 2018. Siinä kerrotaan ESMA:n koordinoimasta eurooppalaisten kansallisten tilinpäätösvalvojen vuoden 2017 toiminnasta, joka liittyy tilinpäätösinformaation valvontaan ja sääntelyyn.

Vuonna 2017 ESMA ja eurooppalaiset kansalliset tilinpäätösvalvojat jatkoivat tavanomaisia IFRS-valvontatoimia. Eurooppalaiset tilinpäätösvalvojat kävivät vuonna 2017 läpi noin 1 140 listayhtiön tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen. Näistä toimenpiteisiin johti 328 valvontatapausta, mikä on 32 % läpikäytyistä yhtiöistä. Pääosin valvojat löysivät puutteita samoista aiheista kuin edellisvuosina, ts. tilinpäätöksen esittämisestä, rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien arvonalentumisesta ja rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta.

Lisäksi uusien standardien IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* ja IFRS 15 *Myyntituotot asiakassopimuksista* johdosta ESMA julkaisi lokakuussa 2017 erillisen selvityksen (fact finding) näiden standardien käyttöönottoon liittyvistä liitetiedoista². ESMA toteutti myös vertaisarvion (peer review), joka koski kolmea IFRS-valvojen toimintatapoihin liittyvää ESMA:n ohjeiden periaatetta.³

Lisätietoja antaa

Nina Lindeman, tilinpäätösasiantuntija, puhelin
09 183 5325.

1 Linkki: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-424_report_on_enforcement_activities_2017.pdf.

2 Linkki: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-364_summary_of_results_of_the_fact_finding_exercise_on_ifrs_9_and_ifrs_15.pdf.

3 Linkki: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-111-4138_peer_review_report.pdf.

ESMA:n selvitys lyhyiden positioiden vaikutuksesta sijoittajien käyttäytymiseen

Eurooppalaisten osakkeiden nettomääräisten lyhyiden positioiden julkistaminen vaikuttaa sijoittajien käyttäytymiseen. Tämä käy ilmi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) tekemästä selvityksestä¹.

Lyhyeksi myyntiasetuksen (236/2012) mukaiset arvopaperimarkkinavalojille toimitetut raportit osoittavat, että tammikuusta 2013 joulukuuhun 2016 oli raportoitu 210 341 nettomääräistä lyhyttä positiota. Ilmoitetut positiot koskivat yli 2 000 eurooppalaista osaketta, joista suurin osa oli joko UK:ssa tai Saksassa liikkeeseen laskettuja arvopapereita. ESMA:n selvityksestä ilmenee, että noin 1 000 eri sijoittajaa vastasi raportoiduista positioista. Sijoittajista suuri enemmistö oli Yhdysvalloista (40 %), UK:sta (30 %) ja vain 15 % muualta EU:sta. Positiot näyttivät myös keskittyneen 150 sijoittajalle ja heidän osuutensa kaikista ilmoitetuista positioista oli yli 80 %.

Suomen osuus raportoiduista positioista oli 11 062. Näistä positioista 47 %:a tuli USA:sta ja 40 %:a UK:sta.

ESMA:n selvityksessä on saatu näyttöä siitä, että lyhyeksi myyjät pyrkivät välttämään julkistamista vaativat positiot. Syynä tähän voi olla, ettei lyhyeksi myyjä halua paljastaa positiotaan tai näkemystään markkinaosapuolille. Selvityksestä myös ilmenee, että merkittävien lyhyiden positioiden julkistaminen saattaa haitallisena sivuvaikutuksena vahvistaa sijoittajien ”laumakäyttäytymistä”. Finanssivalvonnalle tullessa ilmoituksista julkistamiskynnyksen ylitti 33 %.

Taustaa

Finanssivalvonta julkistaa ilmoitetun nettomääräisen lyhyen position verkkopalvelussaan, jos positio saavuttaa, ylittää tai alittaa 0,5 prosentin kynnysarvon yhtiön liikkeeseen lasketusta osakepääomasta. Kynnysarvon 0,2 prosenttia ylittävistä positioista on tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle ja jokaisesta 0,1 prosentin muutoksesta on tehtävä ilmoitus, kun kyseinen raja-arvo ylitetään tai alitetaan.

Lyhyeksi myynnin voidaan yleensä katsoa parantavan markkinoiden tehokkuutta ja likviditeettiä sekä hinnan muo-

1 The public disclosure of net short positions julkaisussa ESMA Report on Trends, Risks and Vulnerabilities (1/2018), s. 60-67: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-165-538_report_on_trends_risks_and_vulnerabilities_no.1_2018.pdf#page=60.



dostusta. Sijoittajat käyttävät lyhyeksi myyntiä esimerkiksi suojaustarkoituksiin (hedging) tai puhtaasti markkinanäkemykseensä perustuen (directional trading).

Lisätietoja antaa

Laila Hietalahti, markkinavalvoja, puhelin 09 183 5244.

Perustietoa vertailuarvoasetuksesta Finanssivalvonnan verkkopalvelussa

Verkkopalvelustamme löytyy nyt perustietoa myös EU:n vertailuarvoasetuksesta (2016/1011). Asetus sääntelee vertailuarvoina käytettävien indeksien, esimerkiksi viitekorkeiden, valuuttakurssien sekä osake- ja hyödykeindeksien hallinnointia, tietolähteitä ja käyttöä. Vertailuarvojen hallinnoijat voivat asetuksen siirtymäsäännösten mukaan jatkaa vertailuarvojen tarjontaa ilman toimilupaa tai rekisteröintiä vielä 1.1.2020 saakka. Valvotut yhteisöt voivat myös jatkaa niiden tarjoamien vertailuarvojen käyttöä siirtymäajan, mutta sen jälkeen on kiellettyä käyttää vertailuarvoja, joiden hallinnoijalla ei ole asetuksen edellyttämää toimilupaa tai rekisteröintiä. Asetus sisältää valvotuille yhteisöille ja muille vertailuarvojen käyttäjille myös eräitä velvoitteita, joiden soveltaminen alkoi 1.1.2018.

Katso tarkemmin verkkopalvelustamme osoitteesta <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Saantelyhankkeet/Vertailuarvoasetus/Pages/Default.aspx>.

Lisätietoja antaa

Jyrki Manninen, johtava asiantuntija, puhelin 09 183 5205.

Lisätietoja antaa

Markkina- ja menettelytapavalvonta, puhelin 09 183 5577.